

УДК 342.9.03:343.82

DOI 10.32755/sjlaw.2025.03.081

Шестак Л. В.,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного
та конституційного права Навчально-наукового інституту
права, правоохоронної діяльності та психології,
Пенітенціарна академія України, м. Чернігів, Україна
ORCID: 0000-0003-4958-0838

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННУ ПЕРЕДАЧУ ЗАБОРОНЕНИХ ПРЕДМЕТІВ ОСОБАМ, ЯКИХ ТРИМАЮТЬ У СЛІДЧИХ ІЗОЛЯТОРАХ, УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ (Ст. 188 КУпАП)

У статті порушуються питання змін і доповнень до ст. 188 КУпАП, яка передбачає адміністративну відповідальність за незаконну передачу заборонених предметів особам, які перебувають у місцях несвободи.

Запропоновано вилучити із санкцій попередження, визначити перелік заборонених предметів та застосовувати більш суворі санкції до працівників установ виконання покарань. Авторка подає власну редакцію змісту статті 188 Кодексу.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, незаконна передача, заборонені предмети, суб'єкт, установа виконання покарань, місця несвободи, слідчий ізолятор.

Постановка проблеми. Застосування заходів адміністративної відповідальності до осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, не повинно бути самоціллю. Накладене стягнення завжди має відповідати соціальній цінності тих благ, які охороняються законом і тій майновій, моральній чи іншій шкоді, яка була або об'єктивно могла бути завдана охоронюваним правам та інтересам. Адміністративна відповідальність наразі застосовується на підставі багатьох нормативних актів, базовим з яких є Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Завданням Кодексу відповідно до ст. 1 є «охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян

у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством» [1]. Проте забезпечення практичного виконання поставлених перед КУпАП завдань є складним, оскільки зазначений документ у багатьох випадках наразі не відповідає вимогам часу, містить застарілі правові конструкції, неактуальні норми та надієві санкції, що не змушують суб'єктів права дотримуватися вимог чинного законодавства. Все це негативно позначається на розв'язанні питань про застосування заходів адміністративної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На жаль, питання адміністративної відповідальності за незаконну передачу заборонених предметів особам, які перебувають у слідчих ізоляторах чи установах виконання покарань (ст. 188 КУпАП), практично не досліджуються в сучасній правовій науці, хоча їх актуальність є очевидною. Частково проблеми такої відповідальності порушуються в роботах М. О. Ктіторова та В. О. Басс – під час аналізу правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління; О. Г. Ткаченка та Н. С. Разумейко – у ході дослідження протиправних виявів, що посягають на режим утримання в місцях несвободи [2]. Дослідження, присвячені власне питанням проблем правового регулювання адміністративної відповідальності за ст. 188 КУпАП, на сьогодні відсутні.

Метою статті є визначення проблем адміністративної відповідальності за незаконну передачу заборонених предметів особам, яких тримають у слідчих ізоляторах, установах виконання покарань та визначення шляхів їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Недосконалість вітчизняного адміністративно-деліктного законодавства потребує не просто розв'язання певної проблеми в конкретно взятому відрізку часу, а науково обґрунтованого підходу до її розв'язання, аргументування, яке б дозволяло не змінювати норму протягом тривалого періоду, забезпечувало її актуальність, відповідність вимогам часу, принципам адміністративної відповідальності та концепції розвитку правової держави. Проблеми застосуван-

ня заходів адміністративної відповідальності до осіб, які вчинили адміністративно карані діяння, вже традиційно є предметом наукових досліджень вітчизняних фахівців у сфері адміністративного права. Зокрема, у своїх працях відповідні питання порушували: О. В. Горбач, Т. О. Коломоець, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух та багато інших.

Застосування заходів адміністративної відповідальності є формою реакції держави на факт вчинення протиправного діяння, що переслідується в адміністративному порядку. Проте невідворотність покарання завжди має бути доповнена й справедливістю, умовами якої є відповідність тяжкості вчиненого призначеному стягненню та застосування такої санкції, яка б забезпечувала реальний каральний ефект для конкретно взятого суб'єкта. Наразі в межах КУпАП міститься велика кількість норм, які не передбачають застосування санкцій, суворість яких відповідає тяжкості правопорушення. Однією з таких норм є стаття 188 КУпАП, яка передбачає застосування заходів адміністративної відповідальності за незаконну передачу заборонених предметів особам, яких тримають у слідчих ізоляторах, установах виконання покарань [1].

Важливість застосування заходів адміністративної відповідальності за вчинення вказаного діяння не викликає заперечень. Адже особи, які перебувають у місцях несвободи, мають понести визначене законом покарання і вільний доступ до предметів та речовин, які дозволяють вчиняти протиправні діяння, негативно позначаються на можливості особи усвідомлювати навколишню дійсність, що зводить нанівець зусилля правосуддя щодо виховання та виправлення порушників. Відповідно, стаття 188 КУпАП передбачає відповідальність за приховану від огляду передачу або спробу передачі будь-яким способом особам, яких тримають у слідчих ізоляторах, установах виконання покарань, алкогольних напоїв, лікарських та інших засобів, що викликають одурманювання, а так само інших заборонених для передачі предметів, і дозволяє застосовувати покарання у вигляді попередження або накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією заборонених предметів.

Відразу варто зазначити, що зміст названої норми не переглядався з 2011 року, тому її актуальність є, на наш погляд, сумнівною. Але й первинний опис об'єктивної сторони її положень теж викликає низку заперечень. Передусім потрібно вказати на відсутність розмежування за суб'єктами вчинення відповідних протиправних діянь. Адже очевидно, що відповідні правопорушення можуть здійснювати різні люди: родичі та друзі особи, що знаходиться в місцях несвободи, які таким чином намагаються «покращити» умови перебування у слідчих ізоляторах (СІЗО) та установах виконання покарань (УВП); але це можуть бути, власне, й співробітники таких установ, які здійснюють відповідні діяння з корисливою метою, використовуючи своє посадове становище. Тому доречним є, на наш погляд, розмежування відповідальності таких суб'єктів та застосування більш суворих санкцій саме для працівників УВП і СІЗО, оскільки вони повинні забезпечувати законність та правопорядок у відповідних закладах.

По-друге, викликають заперечення й ефективність визначених у ст. 188 КУпАП санкцій. Наразі це попередження та штрафи, розмір яких варіюється від 15 до 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 225 до 425 гривень), а також конфіскація заборонених предметів. Вважаємо, що застосування таких стягнень не сприяє забезпеченню законності й правопорядку в УВП та СІЗО. Зокрема, на наш погляд, варто вилучити попередження з переліку адміністративних санкцій за цією нормою як неефективне й таке, що не справляє належного карально-виховного ефекту. Крім того, доречно щонайменше в десять разів збільшити розміри штрафів та доповнити перелік покарань такою санкцією, як позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю – якщо правопорушення було вчинено чи допущено працівниками відповідних закладів.

Не можна оминати увагою ще деякі недоліки застосування санкцій за ст. 188 КУпАП. Зокрема, названою нормою передбачено також обов'язкову конфіскацію незаконно переданих предметів, яка полягає у примусовій безоплатній передачі цього предмета у власність держави за рішенням суду [3, с. 36]. Проте

на сьогодні в законодавстві відсутній алгоритм дій щодо подальшої долі таких речей. Зазвичай вони знищуються або передаються для потреб держави. Але знищення окремих предметів може потребувати додаткових витрат. Тому доречно, якщо такі витрати будуть, покладатися на особу, яка вчинила протиправне діяння, передбачене положеннями ст. 188 КУпАП. Наразі спірним залишається й питання про те, чи завжди може бути застосовано конфіскацію. Адже, з одного боку, незаконна передача заборонених предметів чи речовин покликана попередити їх володіння та використання особою, яка знаходиться в місцях несвободи. Однак, з іншого боку, відповідно до положень ч. 1 ст. 29 КУпАП конфісковано може бути лише предмет, який знаходиться у власності правопорушника, якщо інше не передбачено законами України [1]. Але, наприклад, незаконно передані нарковмісні чи психотропні речовини апріорі не можуть перебувати в законній власності правопорушника. Незрозумілою є й позиція законодавця про передачу конфіскованих предметів у власність держави. Бо такі речі можуть бути непотрібними державі, а на представників державних структур покладаються додаткові обов'язки документування фактів прийняття таких речовин чи предметів на баланс держави, їх списання, знищення тощо. Тому доречно підтримати тих авторів, які пропонують замінити конфіскацію на безкомпенсаційне вилучення з передачею відповідних речей державі або колишньому власнику [4, с. 201].

Ще однією проблемою застосування заходів адміністративної відповідальності за незаконну передачу заборонених предметів особам, які перебувають в установах виконання покарань та СІЗО, є відсутність посилення покарання за повторне вчинення відповідного діяння чи його вчинення в умовах воєнного стану. На наш погляд, це суттєво зменшує превентивний ефект та не сприяє зменшенню вчинення відповідних протиправних діянь ні родичами осіб, які перебувають у СІЗО чи УВП, ні працівниками відповідних закладів. Звичайно, наразі суди можуть використовувати положення п. 2 ст. 35 КУпАП, яке називає повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особу вже було піддано адміністративному

стягненню як обставину, яка обтяжує відповідальність [1]. Проте в межах чинних санкцій говорити про посилення відповідальності недоцільно. Адже повторне вчинення однотипного протиправного діяння вказує на те, що правопорушник не сприйняв факт притягнення його до відповідальності як засіб виховного впливу та продовжує свою протиправну поведінку [5, с. 319]. Тому варто доповнити ст. 188 КУпАП частиною другою, якою передбачити більш суворі (порівняно з ч. 1) санкції за повторне протягом року вчинення діяння, передбачене ч. 1 названої статті чи вчинення такого діяння в умовах воєнного стану. Переконані, що крім власне стягнень за вчинення таких протиправних діянь, до винних мають бути застосовані й обмежувальні заходи, наприклад, заборона відвідування СІЗО чи ВВП, заборона передач тощо.

При кваліфікації діяння за ст. 188 КУпАП виникає проблема, яка пов'язана з визначенням переліку заборонених предметів. Частково він вказаний у диспозиції названої норми. Зокрема, це алкогольні напої, лікарські та інші засоби, що викликають одурманювання. Що ж стосується решти предметів, речей, напоїв та речовин, заборонених до передачі, то їх перелік наведено в додатку 1 до Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України [6] та Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань [7]. На наш погляд, вказівка у примітці до ст. 188 КУпАП на акт, який містить повний перелік заборонених до передачі в місця несвободи предметів та речовин дозволив би більш відповідально підходити до питання кваліфікації діянь за ст. 188 Кодексу та вчасно відслідковувати зміни й доповнення до названого підзаконного акта.

Серед проблем адміністративної відповідальності за незаконну передачу особам, які перебувають у слідчих ізоляторах, установах виконання покарань, варто виокремити й той факт, що наразі відповідна норма сформульована таким чином, що відповідальність може наставати за передачу заборонних предметів, засобів, напоїв чи речовин лише особам, які перебувають у слідчих ізоляторах чи установах виконання покарань. Якщо ж має факт передачі відповідних предметів у інші установи чи

заклади, то адміністративна відповідальність взагалі не настає. У зв'язку з цим доречно назву статті 188 КУпАП викласти в такій редакції: «Стаття 188. Незаконна передача заборонених предметів, засобів, речовин особам, які утримуються в місцях несвободи». Таке визначення дозволить забезпечувати застосування заходів адміністративної відповідальності за передачу чи спробу передачі заборонених предметів чи речей у будь-які установи, де на законних підставах утримуються особи, яким оголошено про підозру чи висунуто обвинувачення.

Доречно також назвати й такий недолік адміністративної відповідальності за ст. 188 КУпАП як відсутність диференціації покарань залежно від кількості, виду, особливостей, фізико-хімічних та інших характеристик заборонених предметів, які були передані чи мала місце спроба їх передачі в місця несвободи. Адже така диференціація дозволяє не лише забезпечити реальне втілення в життя принципів індивідуалізації покарань і співрозмірності покарання завданій шкоді, а й розмежувати правові підстави адміністративної та кримінальної відповідальності за подібні протиправні діяння. На наш погляд, більш суворою має бути відповідальність за передачу чи спробу передачі алкогольних, наркотичних, нарковмісних та інших засобів, які викликають одурманювання.

На наш погляд, варто передбачити окремою частиною ст. 188 КУпАП адміністративну відповідальність за невчинення дій, спрямованих на виявлення спроби передачі будь-яким способом особам, які перебувають у місцях несвободи, алкогольних напоїв, лікарських чи інших засобів, які викликають одурманювання, а так само інших заборонених речовин чи предметів. Така норма має бути спрямована на попередження бездіяльності посадових осіб відповідних установ.

Варто також відзначити і складність доведення факту передачі заборонених предметів, що, відповідно, ускладнює можливість притягнення до адміністративної відповідальності. Якщо суб'єктом правопорушення є пересічна особа, то виявити відповідний проступок простіше. Якщо ж його вчиняє посадова особа відповідної державної установи, то довести факт такої поведінки можна лише на основі здійснення контрольно-

наглядних та інших заходів, зокрема, отримання відомостей інших осіб, у тому числі й тих, які утримуються у відповідних установах чи їх відвідувачів, представників трудового колективу; шляхом аналізу даних з камер відеоспостереження, проведення особистих оглядів та оглядів речей, перевірки з допомогою спеціальних засобів, у тому числі, металошукачів; використання службових собак (якщо вони є в установі) тощо. Як справедливо зазначають дослідники, для запобігання проникненню заборонених предметів до місць несвободи ключове значення мають великомасштабні загальнодержавні заходи, а саме: належне фінансування пенітенціарної системи, соціально-правовий захист персоналу ДКВС України, оптимізація законодавства у сфері виконання та відбування покарань та ін. [8, с. 47–48].

Підсумовуючи вищезазначене, пропонуємо ст. 188 КУпАП викласти в такій редакції: «Стаття 188. Незаконна передача заборонених предметів, засобів, речовин особам, які утримуються в місцях несвободи.

1. Прихована від огляду передача або спроба передачі будь-яким способом особам, яких тримають у місцях несвободи, алкогольних напоїв, лікарських та інших засобів, що викликають одурманювання, а так само інших заборонених для передачі предметів, – тягне за собою накладення штрафу на громадян від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією заборонених предметів та на посадових осіб від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією заборонених предметів та заборобою обіймати певні посади строком на один рік.

2. Дії, передбачені ч. 1 цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж правопорушення, а так само вчинення діяння, передбаченого ч. 1 цієї статті в умовах воєнного стану, – тягне за собою накладення штрафу на громадян від ста п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією заборонених предметів та на посадових осіб від двохсот п'ятдесяти до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією заборонених предметів та заборобою обіймати певні посади строком на два роки.

3. Невжиття заходів щодо перевірки (огляду) передач, що призвело до передачі особам, яких тримають у місцях несвободи, алкогольних напоїв, лікарських та інших засобів, що викликають одурманювання, а так само інших заборонених для передачі предметів, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією заборонених предметів та заборонаю обіймати певні посади строком на три роки.

Примітка. Перелік предметів, речей, напоїв та речовин, заборонених для передачі особам, які тримаються в місцях несвободи, визначено Правилами внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України та Правилами внутрішнього розпорядку установ виконання покарань».

Висновки. Вчинення адміністративних проступків у місцях виконання покарань є недопустимим. А тому доречно забезпечити наукове обґрунтування тих положень чинного адміністративного законодавства, які спрямовані на попередження та припинення протиправних виявів у пенітенціарній системі. Одним з таких правопорушень є діяння, передбачене ст. 188 КУпАП, яке припускає застосування заходів адміністративної відповідальності за незаконну передачу заборонених предметів у місця несвободи. Забезпечення ефективності практичного застосування названої норми передбачає збільшення розміру штрафів та доповнення переліку стягнень заборонаю обіймати певні посади або займатися певним видом діяльності; доречно також розмежувати відповідальність пересічних осіб та працівників пенітенціарної системи; варто передбачити посилену відповідальність за повторне вчинення відповідного правопорушення та поставити вид і міру покарання залежно від кількості, якості та виду заборонених предметів, які незаконно передавалися в місця несвободи. Крім того, доречно визначити систему заходів, спрямованих на виявлення й доведення фактів незаконної передачі заборонених предметів у відповідні установи.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 29.05.2025).

2. Ткаченко О. Г., Разумейко Н. С. Співучасть та замах в адміністративному праві у правопорушенні, що посягають на режим утримання в слідчих ізоляторах та установах виконання покарань. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2019. № 41. Том 1. URL: https://vestnikpravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc41/part_1/29.pdf (дата звернення: 29.05.2025).

3. Шестак Л. В., Веремієнко С. В. Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення: правова природа та проблеми застосування. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2018. Том 2. № 1. С. 35–38. URL: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/issue/view/3> (дата звернення: 29.05.2025).

4. Лук'янець Д. М. Розвиток інституту адміністративної відповідальності: концептуальні засади та проблеми правореалізації : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2007. 410 с.

5. Шестак Л. В., Веремієнко С. В. Обставини, що обтяжують адміністративну відповідальність. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 5. С. 318–321. URL: https://pap-journal.in.ua/wpcontent/uploads/t2020/08/PAP_5_2019.pdf (дата звернення: 29.05.2025).

6. Правила внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України : затверджені наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0633-19#n841> (дата звернення: 29.05.2025).

7. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затверджені наказом Міністерства юстиції України 28.08.2018 № 2823/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18#Text> (дата звернення: 29.05.2025).

8. Примаченко В. Ф., Шаблистий В. В., Якименко Л. Г. Кримінологічна характеристика та запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань : методичні рекомендації / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Шаблистого. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 72 с.

Shestak L.,

PhD in Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Administrative and
Constitutional Law of the Educational and Scientific Institute of Law,
Law Enforcement, and Psychology,
Penitentiary Academy of Ukraine, Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-4958-0838

SPECIFIC ISSUES OF ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR ILLEGAL TRANSFER OF PROHIBITED ITEMS TO INDIVIDUALS HELD IN PRE-TRIAL DETENTION CENTERS AND CORRECTIONAL INSTITUTIONS (ARTICLE 188 OF THE CODE OF UKRAINE ON ADMINISTRATIVE OFFENSES)

The article addresses the need for amendments and supplements to Article 188 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, which stipulates administrative liability for the illegal transfer of prohibited items to individuals in pre-trial detention centers and correctional institutions.

The author proposes a more detailed definition of the list of prohibited items, differentiation of administrative liability under this norm, and the application of stricter sanctions against employees of correctional institutions, as well as the removal of warnings from the sanctions. Additionally, it is suggested to supplement this norm with provisions that would strengthen responsibility for repeated offenses within a year or for committing unlawful acts during martial law.

Ensuring the effectiveness of the practical application of this norm requires increasing the amount of fines and adding to the list of penalties a prohibition on holding certain positions or engaging in specific types of activities. The type and severity of punishment should depend on the quantity, quality, and type of prohibited items that were illegally transferred into places of incarceration.

The author also suggests including a note to Article 188 of the Code that refers to the regulatory act defining the list of items prohibited for transfer into places of incarceration. Furthermore, it is appropriate to establish a system of measures aimed at detecting and proving facts of illegal transfer of prohibited items to the relevant institutions.

The author presents their own version of the content of Article 188 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses.

Key words: administrative liability, administrative offense, illegal transfer, prohibited items, subject, correctional institution, places of incarceration, detention centre.

References

1. Code of Ukraine on Administrative Offenses dated December 7, 1984, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (accessed 29 May 2025).

2. Tkachenko, O. H., Razumeyko, N. S. (2019), "Complicity and Attempt in Administrative Law in Offenses that Violate the Regime of Detention in Pre-Trial Detention Centers and Penitentiary Institutions", *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence*, No. 41, Vol. 1, available at: https://vestnikpravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc41/part_1/29.pdf (accessed 29 May 2025).

3. Shestak, L. V., Veremiienko, S. V. (2018), "Confiscation of Items Used or Directly Related to Administrative Offenses: Legal Nature and Application Issues", *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Law Sciences"*, Vol. 2, No. 1, pp. 35–38, available at: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/issue/view/3> (accessed 29 May 2025).

4. Lukyanets, D. M. (2007), Development of the Institute of Administrative Responsibility: Conceptual Foundations and Implementation Problems : dissertation ... Doctor of Law: 12.00.07, Kyiv.

5. Shestak, L. V., Veremiienko, S. V. (2019), "Circumstances Aggravating Administrative Responsibility", *Comparative Analytical Law*, No. 5, pp. 318–321, available at: https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_5_2019.pdf (accessed 29 May 2025).

6. Internal Regulations of Pre-Trial Detention Centers of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, approved by the order of the Ministry of Justice of Ukraine dated June 14, 2019, No. 1769/5, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0633-19#n841> (accessed 29 May 2025).

7. Internal Rules of Procedure for Penitentiary Institutions, approved by the Order of the Ministry of Justice of Ukraine on August 28, 2018, No. 2823/5, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18#Text> (accessed 29 May 2025).

8. Prymachenko, V. F., Shablysty V. V., Yakymenko L. H. (2019), Criminal-legal characteristics and prevention of the penetration of prohibited items into correctional facilities : methodological recommendations / edited by Doctor of Law, Associate Professor V. V. Shablysty, Publisher Bila K. O., Dnipro.